

Адреса
Редкація і Адміністрація:
"Свобода", 81-83 Grand St.,
Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНЧ: HEnderson 5-8740

РІК LXIII Ч. 73 TWO SECTIONS (SECTION 1) ДЖЕРЗІ СІТІ І НЬО ЙОРК, СУБОТА, 16-го КВІТНЯ (APRIL) 1955. No. 73. VOL. LXII.

В АМЕРИЦІ ЗА СПІВПРАЦЮ З НАРОДАМИ ВІЛЬНОГО СВІТУ

Найважливішими подіями в Америці під цю пору є в першу чергу — коли мова про загальне зацікавлення — сезон бейсболу, що його започаткував кінченням першого м'яча президент Айзенгавер минулого тижня, та підготовка до президентських виборів в наступному році. Правда, повідомлення про успішність вакцин д-ра Солка проти дитячого паралічу здобуло собі в останніх днях перше місце на газетних шпальтах, але це тільки на кілька днів і публічна увага знову вернулася до бейсболу. Тим часом: президент Айзенгавер звернувся до Конгресу з посланням дати уповноваження на членство й участь З'єднаних Держав Америки в Організації для Торговельної Співпраці, що її створили в Женеві 10. березня ц. р. представники 35-ох держав — учасників Генерального Договору в справі Тарифу і Торгівлі. Участь ЗДА в цій новій міжнародній організації — заявив президент у своєму посланні — буде далішим позитивним виявом бажання співпрацювати з вільним світом в боротьбі проти комуністичного впливу і в змаганні до більшої безпеки і більшого добробуту усіх. Своєю участю в Організації для Торговельної Співпраці ЗДА докážуть вільному світові своє шире зацікавлення в поширенні і поглибленні торгівлі між вільними націями.

ЗДА МАЮТЬ ДОСИТИ ВАКЦИНИ Д-РА СОЛКА

Ця країна дуже тепер цікавиться щепленням дітей проти дитячого паралічу вакциною д-ра Солка. Крайова Фондация для поборювання поліо повідомляла, що вона має досить тієї вакцини, щоб можна було нащепити всіх дітей від першої до четвертої класу народних шкіл, які найбільше хворіють на цю нещасливу хворобу. Фондация повідомила також, що потрібні тільки два щеплення, а третє щеплення буде аж після сімох місяців після другого щеплення, і фармацевтичні фабрики встигнуть до того часу випродувати достатню кількість цієї вакцини. Батьки шкільних дітей мусять заявити шкільній владі, що погоджуються на щеплення своїх дітей, а батьки дітей, які не ходять до школи, мають порозумітися з своїми родинними лікарями.

ДОПОМОГА ДЛЯ ЄВРОПИ ОХОРОНОЮ ДІЯ ПІВДЕННОЇ АМЕРИКИ

Проголошено на відкритті Пан-Американського Дня, зазначеного державним секретарем Доллесом, що величезна допомога З'єднаних Держав (позичками, дарами й іншими свідченнями) для Європи є водночас дуже корисною для держав Південної Америки, бо вона охороняє їх перед комуністичною загрозою. Європа географічно ближча до небезпек і тому ЗДА їй допомагають і будуть допомагати. Допомогти Південній Америці розбудувати її промислову силу — це завдання приватного американського капіталу і підприємств, хоч і уряд ЗДА допоможе теж і з свого боку південно-американським державам в кожній загально важливій і загально корисній акції.

1955 — НАЙКРАЩИЙ РІК В ІСТОРІЇ ГОСПОДАРСТВА ЗДА

З посланням Айзенгавера і заявою Доллеса в'яється посередньо і заява секретаря торгівлі Сінклера Вікса про те, що американське господарство і добробут досягли в цьому році дуже високого рівня, вищого навіть за господарський рекорд з 1953 року. Підтверджують його передбачення господарські дані за перших три місяці 1955. Аналіз Вікса підтвердив кілька годиня пізніше Федеральна Рада Резерву, проголошуючи статистику за усіх ділянок промислової продукції. Разом з тим зменшується число безробітних, хоч і в березні було їх ще 3,200,000.

МІЧЕЛЛ ЗА ПІДВИШКУ МІНІМАЛЬНОЇ ПЛАТНІ НА 15 ЦЕНТІВ

Секретар праці Джеймс П. Мічелл зізнався на конгресовій комісії в справі підвищення мінімальної платні робітникам з теперішніх 75 центів до 90-ох центів за годину. Він заявив, що більша платня дає одного долара, або до 1.25 долара вишуквала б заміщення в господарстві цієї країни, бо деякі промисли не могли б витримати такої великої підвищення платні робітникам. Мічелл додає тепер про те, щоб знайти тіснішу співпрацю з провідними робітничими організаціями, яких хоча й небагато, що він є прихильником світу праці, за що проти нього часто виступають представники підпри-

Христос Воскрес!

Борис Олександрів

ВЕЛИКОДНІ ДУМИ

Весняний день, співує тони
І небо золотом горить...
„Христос Воскрес!“ — співають дзвони,
Колішуть пісню блакити.

І кожен раз, як дзвонним гулом
Лунують великі слова,
Як голос давнього — минуле
У наших думах ожива...

У сніго далек лунує мрій...
О, краю сонця і степів,
Щоб не згубити свої надії,
Ти довод довод так терпіти!

Але ніколи світло раю
Не погасало в шумі гроз.
То ж вірю я, що й ти, мій краю,
Так само вірний, як Христос!

Настане день — і морок туги
Розіве променем ясним,
Із ноги кривди і наруги
Ти вийдеш густим і міцним!

І не злота, не дук мамони
У краю волі буде жить.
А тільки — Бог! Воскресні дзвони,
Великий день, сонце і блакити...

Михайло Островецький

3 ВОСКРЕСНИМИ ДЗВОНАМИ

(Уривки з „Книги Спогадів“ із року 1920).

Надходила весна. Зазеленіли, життям забули простори України. Пахла земля, квіти, ситою зеленню тремтіло поля. Небо пахло сонцем і синістю. У просторах і в очах людей вицувало новою боротьбою, що настигала.

Симон Петлюра підписав у Варшаві угоду з Пилсудським. Загомоніло в Україні, як уже не раз гомоніло! Насторожились більшовики.

Якось перед Великоднем 1920 року, несподівано переїхав до Нестерівки, біля Тульчина, — у напрямку фронту, на захід, — 10-та Бригада, тоді вже лише 10-й полк, так ідеально тиф нашу Бригаду. Зрадів я, що побачуся із приятелями та й піду вже з ними. З перших приятелів зустріч я поручився Катвля Яворського, з яким ми разом були завісидіти в ірландії; це за часів наших боїв на фронті у Півдольських вій часта, вночі, намовляв і мене:

— Слухай, берімо по два стрільби та й ходім на стежку; може вдасться нам уловити хоч одного більшовика, дещо довідасмося від нього...

Дуже любився йому оті наші ірландські пісні. З молодечим, ширим серцем привітався я з ним і з іншими приятелями, що наближались до мене. Адже всіх нас лучила одна воля, Півдольськими; бої за Вінницю, Калинівку, Курдюківку, Червону, Андрушівку, Ляхівці, Ходорів, Кориня, Брусилів, Копилово і врешті Київ!

Матвій Яворський, привітавшись, протягнув промовив: — А ти доки будеш носити оті грали на шапці?

Тон його запитання, розлізлий і дещо носовий, чорною мазкою розійшовся по моїй істоті.

— Знаєш, мої грали бодай чисті, естетичні! Але ок, твоє червона, ганчірковата зірка... — цідця слово за словом, спокійно, я кинув оком по приятелях. Побачивши їх знаки очима, — М. Давцова, І. Кучмака, Б. Глібовича, І. Костюка, — я зрозумів, що маю до діла вже не з Матвєм Яворським, волею української армії, а з московським холудом, і я змовк...

— Ага, то ти таке кажеш! Ну-ну! — це щось так бовкнула ця нещасна істота й утихла.

Цей діалог відбувся у старшинській харчівні. Яворський вийшов, а приятелі приятелі кинулись до мене:

— Та що з тобою? Та ж він політрук! Шасть в Бога маси; ну й дивний сентимент

(Закінчення на ст. 3-ій)

У СВІТІ АВСТРІЯ І МОСКВА ДОГОВОРились

Найважливішою подією міжнародного дня є осягнене будучим то вже в Москві порозумінням між австрійською делегацією і ССРС щодо т. зв. державного акту, яким Австрія дістала б назад свою державну суверенність і звільнення своєї території від всіх чужинських військ. Офіційний комунікат в цій справі передбачено на п'ятницю 15 квітня, коли австрійська делегація вийде з Москви назад до Відня. Однак і за австрійського посла в Москві Вішофа і віцеміністра закордонних справ Крейске виходить, що „практично в усіх справах осягнено порозуміння“ і „дорога фактично прочищена“. Речник державного департаменту в Вашингтоні признає, що відомості, одержані в цій справі від американського посла в Москві С. „Підбадьорливі“. Англійське міністерство закордонних справ відмовилося від коментарів, поки не з'явиться офіційний комунікат. Голова комісії закордонних зв'язків в американському Сенаті, сен. Джордж Бішоп, що він вважає несподівану згоду Сов. Союзу в справі Австрії тактичним маневром у зв'язку з німецькою проблемою. Австрійська делегація погодилась, що вона звернеться до 4-ох великих держав, щоб вони гарантували її суверенність і безпеку проти „аншлюсу“ з Німеччиною.

ПІДГОТОВА ДО З'їЗДУ В БАНДУНГУ

Комуно-китайський прем'єр Чу Ен-лай прибув до столиці Бурми Рангуну із 20 іншими членами делегації комуністичного Китаю на з'їзд 27 азійських і африканських країн, що у найближчій ашторок має відкритися в Бандунгу в Індонезії. Заповідженню конференції Чу Ен-лай, сипетського прем'єра Насера, індійського прем'єра Неру, бурмійського прем'єра Ну і афганського віце-прем'єра Сафарда Нама, Чу Ен-лай очевидячки намагається створити спільний фронт комуністичних і „нейтральних“ країн та позискати для нього Спінет.

ВТЕКЛИ НА ЗАХІД КРАДЕНИМ ЛІТАКОМ

У Регенсбургу в Зах. Німеччині приземлився чехословацький спортивний літак із двома чеськими студентами Карелом Кучерою і Зданеком Нахмільнером. Обидва вони заявили, що не є комуністами, що мають досить комуністичного режиму і втекли з Чехословаччини, щоб одержати право політичного азилу на заході. В збірниках Іх літака не залишилися навіть одного кадру з фотографій літака, як вони осіли 45 миль від кордону на полі одного багаторічного селянина. Обидва „студенти“ зголосилися до німецької поліції, яка передала їх потім представникам американської військової влади. Обидвох перевезено до Нюрнбергу для докладного розгляду їх справи. Представники американської влади — після випадку з Лісовим — не думають надто кваліфікувати з призначенням їх азилу.

ПРЕЗИДЕНТ ФРАНЦІЇ КОТІ

Тільки тоді підписав ратифікаційний документ Паризького договору про озброєння Німеччини, коли німці погодяться м. і. підтримати Франції найбільш ставаларно на Руріні, одну з найбільших у світі — власності родини Рехлінів. Франція призначила у свій ставларів після війни власну адміністрацію на тій основі, що двоє співласників Рехлінів признали воєнними злочинцями. Французькі фінансисти виявили готовність заплатити за ставларів понад 35 мільйонів доларів, але німці відмовились.

КОМІСІЯ ДЛЯ ОХОРОНИ ЛЮДСЬКИХ ПРАВ ПРИ ОБ'ЄДНАНИХ НАЦІЯХ

Мас бачити зайнятися 4-ма випадками порушення цих прав. Комісія, сформована московським емігрантом Александром Трушнінцем з Західного Берліну в квітні 1954 р., охоплює другого московського емігранта Валерія Третьяка з Лінцу в Австрії в червні 1954 р., запланирував замах на генерала Околовича вносьною року і притримування в ССРС дружини й доньки совєтського в'язки, агента МВД, Хохлаєва.

У РИМІ ЗАРЕШТОВАНО 50

юнаків, які пробували організувати демонстрацію неохайності після похорону 36-річного дитячого руху, Роберта Мічеллі, що згинув в автомобільній катастрофі. Демонстранти спіймали фашистських пісень, які включували фашистські гасла й маршували з піднесеною рукою. Поліція перешкодила бігати неохайності і комуністів.

ФРАНЦУЗЬКЕ ШАМПАНСЬКЕ

німці найбільше експортується до Англії і З'єднаних Держав. У минулому році продано до Англії 2,195,833 і до ЗДА 2,178,054 пляшок. Коли порівняти величину території і населення, то очевидно, в Англії п'ють французького шампанського більше, як в Америці. Загально Франція експортувала понад 35 мільйонів пляшок, а сама випила 22 мільйони.

НА „СОНЯШНИЙ“ СІПІЛІ, В

перший день перебування там на відпочинку 80-літнього Висноста Черчилля, падіння дощ і було холодно й неприємно. Черчил не виходив цілий день з готелю.

У ГОНГ КОНГУ, В САМОМУ

центрі міста завадили триповерховий мешканський дім. Під руйнуванням згинуло понад 30 осіб, а 50 було ранених.

Микола Ге: Тайна Вечера
(Стаття на цю тему п. Д. Горяткевича: „Микола Ге — мистецтво Христової драми“ — надрукована у вчорашн. виданні „Свободи“)

В ОБЕРАМЕРГВАВ

Спогад з 1946-го року

Глибоко в центральних Альпах, на південь від Мюнхену, лежить славна на весь світ місцевість, Оберамергав. У ній щодесять років відбувалися єдині в своїй роді вистави Христових Страстей. До приходу Гітлера остання вистава відбулася 1934-го року. Вистави тривали звичайно від травня до жовтня, по вісім годин (чотири до полудня і стільки ж по полудні). Пересічно в одному сезоні відбувалося 70 вистав Христових Страстей. В 1934-му році відбувалося ці вистави-пасії 400 тисяч людей з цілого світу, між ними 60 тисяч американців, що приїхали окремими кораблями через Гамбург, Бремен і через Італію.

Щодесять років їхали сюди сотки тисяч людей, щоб побачити й пережити єдине в своєму роді високомистецьке релігійне видовище, містерію Христової Мукі і Смерті. За весь час гітлерівського режиму ці вистави були заборонені. Подача своїх вражень з короткого перебування в цій славній місцевості, незадовго перед виходом за море. Стільки колись читав і чув про цю місцевість, що, покидаючи Європу, не міг опертися бажанню побачити на свої очі славний Оберамергав!

Повної вистави Христових Страстей я не бачив, бо й не скоро вона там відбудеться. Багато акторів в тому часі було ще в альпійському, або солявському полоні (до 160 осіб!), інші постраждали за цей час, чи помирли. А нового артистичного достру в часах Гітлера не було. Бачив я тільки малі фрагменти, про що мова буде далі.

Минаємо по дорозі відоме з останньої світової Олімпіади Гармш - Партен-Кірхен, біля якого знаходився великий табір наших утікачів, а в тому часі там стояло американське військо. Дорога веде крізь чудові Альпи, прегарніми, крутими, пробитими в скелях дорогами, крізь високі, дікі провали. Сидний сподівався комунікації — американське військово авта, бо залізничне сполучення ще слабо налажене.

Минаємо військовим диком (з одним американським старшиною) чи не найбільшій німецький монастир у тій частині Баварії, що належить до старовинного і заслуженого на полі науки і культури чину Бенедиктинів, у казково положеному Еталі. Там працюють ченці з давен-дав на виробляли славні на всю Європу лікери. З полудня ми в Оберамергав, малій баварській оселі, що мала в тому часі понад три тисячі мешканців. Багато готелів, ресторанів, каварень. Колись були вони повні людуся і найдорожчі на всю Німеччину, — тепер всіми кутками виглядає опущення і нужда. Навіть найгіршого роду кави годі дістати. Навіть пива немає, хіба для чужинців в уніформі.

Нині, за рік після капітуляції Німеччини, в Оберамергаві тихо і сумно. Нема багато чужинської публіки — з дола-

(Закінчення на 3-ій стор.)

(Закінчення зі стор. 1-ої)

Я зліз із горища й нишком перейшов під грушу, де й сів при столику, що там

(Закінчення зі стор. 1-шою)

нік, блюз, простирал, стяже-
чок і інших прикрас. Ніщо
часі останньої війни не пропа-
ло. Тут не впала ні одна аль-
янтська бомба! Оглядаю стіл
на якому 120 років відіграють
сцену Тайної Вечері.

рошено пити під час походу, щоб зберегти фізичні й моральні сили в напрузі. Коли б цієї заборони дотримувалися під час миру, мали б усі дані закріпити Козацьку Державу.

Ютика, Н. И.

першої вистави «Григорій Савур-Григор» на тему війни, в якій він брав участь, а також організації об'єднати роботу доповідницьких виконавців (1 та 3 дії) з роботою молоді, яка може перше виступати на сцені (2 дії). І от ми 20 березня побачили першу роботу Об'єднаної творчої організації молодих мистецтв відділу Союзу Українок, г. Ярославля Тиміш. Інформус присутніх при створенні Театраль-

ної студії, яка виступає на безсторонності людини, чим сподіваю для себе стала зростанню у самого полковника сазаваних при цьому ні майже слова. Тут ми бачили, як усе це було чоловічим хором.

Е в другій дії колектив за свій молодий склад, епіклі, і танси виконавці, крім того, молоді, переконливо, як і в інших.

Звернулася я по допомогу до Куликівського райкому партії. Та вже минуло більше місяця

... французський генерал звався Гунцігер. В бою під Таненбергом (Сх. Прусія), у першій світовій війні, проти себе воювали генерали того самого назвиста...

НЕ ЗЯТІВ ПРИХИЛЬ-
ЦІ ДЛЯ СВОЇХ ТЕШ

А довідавшись, що за короткий час я їду за море, просив майбутній „Йоан“ прислати йому доброго тютюну де

Прителі пішли я кі
розмов, нам не довелося
але ми й самі знаємо, а
значить наш відділ Сою
райок. Хто несе на собі
тягар роботи з нашим ре

д-р В. Ю. Кисілевський, „Продуктивність вугільних шахт залежності від електрифікації” інж. І. Темертей, „Чорн

для Дітей та
окремо в двох
ЛІТЕРАТУРНО МИСТЕЦТВО

Молоді

заліх
ЬКОГО КЛЮБУ

P. O. Box 346,

Jersey City 3, N. J.

Р. С.

Box 721 Church St. Sta., New York

rk 7, N. Y.

ГОД. 3 ПОПОЛ.:
10. Доповідь проф. Л. Шанковського п. н. „Перспективи Української Визвольної Боротьби“.
11. Дискусія над доповіддю

"SVO
P. O. Box 346,

BODA"
Jersey City 3, N. J.

UKRA
P. C

INDIAN CONGRESS COMMITTEE OF
P. Box 721 Church St. Sta., New York

AMERICA
rk 7, N. Y.

10 1/2 x 12 1/2, 110 1/2 x 11 1/2, 11 1/2 x 11 1/2

